

חלוקת בשר ביום טוב

תוספתא מסכת ביצה (יום טוב) (ליברמן) פרק ג
הלכה ה

5 כיצד אין נמנין על הבהמה ביום טוב לא יאמר לו הריני עמך בסלע הריני עמך בשתיים אלא אומי' לו הריני עמך למחצה לשליש ולרביע וחכמים אוי' אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר אבל שוקל בידו ומניח ואם היה טבח אומן אל ישקול בידו מפני שידו כמשקל אבל חותך בכלי ונותן לזה ולזה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה פרק ג הלכה ו
גמ' הא להוסיף מוסיפים היו חמשה נעשין עשרה

10 תני לא יאמר אדם לחבירו הרי אני עמך בסלע הרי אני עמך בשקל אבל אומר הוא לו הרי אני עומד למחצה לשליש ולרביע

רבי חייה רבה ור"ש בר' שקלו מנה כנגד מנה בבכור בד"א בחול הא ביום טוב אסור על שם אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר

15 רב אבון רב יהודה בשם שמואל אפילו לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים אסור א"ר יוסה בי רבי בון לא מטעם הזה אלא בגין דתנינן רבי יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופץ וחכמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר הא תנייא קדמייא סבר מימר משגיחין הא לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים מותר

תני רשב"ג אומר אף מפייס הוא אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו כהדא רבי מנא זבן חרובן דשמיטה אתא שאל לרבי חזקיה א"ל נהגין רבנן כהדא דר"ש בן גמליאל

20 תני הטבח לא יהא שוקל בידו ומניח שידו כליטרא היא אבל חותך הוא בסכין ונותן לזה ולזה תני אין מרגילין ביי"ט לא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין א"ר אבון שלא יהא כעובד בו עבודה בחייו א"ר יוסטא בר שונם גזרו עליהן שלא ירעו אותן עדרים עדרים א"ר מנא כל עמא מודיי מינפוח שרי למיחבוט רבי חייה רבה ורבי שמעון ברבי חד אמר אסור וחורנה אמר מותר א"ר יוסי בי רבי בון כל עמא מודיי למיחבוט אסור למינפוח רבי חייה רבה ור"ש בר' חד אמר אסור וחורנה אמר מותר :

25 עבודת הקודש בית מועד שער ב סימן ד

ל) אין נמנין על הבהמה לכתחילה ביום טוב, אבל נמנין עליה מערב יום טוב ולמחר שוחטין ומחלקין ביניהם, כיצד, אין פוסקין דמים לבהמה לכתחילה לומר בהמה זו שוה כך וכך ואני נוטל רביע ואני נוטל שלישי, וכן לא יאמר אדם לחברו הריני עמך בבהמה זו בסלע הריני עמך בשתיים, אבל אומר לו למחצה לשליש ולרביע, וכיצד יעשו וידעו כמה שוה בהמה זו שיפרע כל אחד דמים לפי מה שלקח, מביאין שתי בהמות ואומר זו כזו.

30 (לא) ויראה לי שאין נמנין אף מנין בני אדם על הבהמה לכתחילה לומר נמנה חמישה על בהמה זו שזה כמעשה חול, אבל נמנו עליה חמישה מערב יום טוב יכולין להוסיף למחר ולמנות עמהן עוד חמישה אחרים.

בית הבחירה למאירי מסכת ביצה דף כז עמוד ב

35 ובתלמוד המערב התבאר שאם נמנו עליה בדמים מערב יום טוב כשבאין לחלק אותה ביום טוב רשאים להוסיף במנינם היו חמשה ובאו חמשה אחרים ואמרו הרי אנו נמנין עמכם בבהמה זו ויגיע

לכל אחד חצי הדמים שנפלו לכל אחד מהם מאתמל רשאין הם לעשות כן וכן כל כיוצא בזה ולשון תלמוד המערב בזה אין נמנין הא להוסיף מוסיפין היו חמשה נעשין עשרה :

40 ראבי"ה חלק ג - הלכות יום טוב סימן תשנא
והא דאמרינן לעיל אין פוסקין דמים לבהמה לכתחילה, דוקא בדבר שאין ידוע שיעור ממכרו, ודייקא נמי דקתני אין פוסקין לכתחילה, והא דתניא הולך אדם אצל חנוני הרגיל אצלו וכו', כשידועים דמי מקח, [לכן] כשאומר תן יי או כ' מותר.

45 משנה מסכת בכורות פרק ה משנה א
כל פסולי המוקדשים נמכרין באיטליז ונשחטין באטליז ונשקלין בליטרא חוץ מן הבכור ומן המעשר שהנייתן לבעלים פסולי המוקדשין הנייתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור :

50 תוספות מסכת בכורות דף לא עמוד א
חוץ מן הבכור והמעשר שהנאתן לבעלים - אף על פי שמפרש טעם משום דהנאתן לבעלים על כרחין מדאורייתא היא כדמוכח בפרק קמא דתמורה (דף ח.ו.) ובסוף חלק (סנהדרין דף קיב:) גבי עיר הנדחת דדריש בהמתך מי שנאכלין בתורת בהמתך יצא בכור ומעשר שאין נאכלין בתורת בהמתך דתנן כל פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז חוץ מן הבכור והמעשר ושמה משום קרא נפקא דאין נוהגין בזיון בדבר שאין הנאתן להקדש.

חלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נג עמוד ב
איתמר שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו (מאי ניהו שור בכור דלא פריק ליה), אביי אמר : משלם חי"נ, רבינא אמר : משלם רביע נזק

55 תוספות מסכת בבא קמא דף נג עמוד ב
שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו - פירש רב יהודאי גאון דהיינו שור בכור דלא פריק ליה ולפי שאין לו פדיון אעפ"י שדינו להיות נשחט במדינה ונאכל לכהנים במומו כצבי וכאיל דאפילו להאכילו לנכרים מתיר ר' עקיבא בבכורות (דף לב:) מטעם דאיתקש לצבי ואיל אפי' הכי לא חשיב בחייו ממון הדיוט ושור רעהו וכן כל פסולי המוקדשים שלא נפדו אבל במוקדשין שנפדו ליכא לאוקמי דשור רעהו מקרו אף על פי שאסורים בגיזה ועבודה דהא לקמן בשמעתין מחייבין שור הדיוט שהמית שור פסולי המוקדשין ובור נמי הוה מחייבין אי לאו משום דכתיב והמת יהיה לו.

65 רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ג הלכה יז
מע"ש ממון גבוה הוא שנאמר ליי הוא, לפיכך אינו נקנה במתנה אא"כ נתן לו הטבל והמקבל מפריש המעשר, ואין מקדשין בו את האשה ואין מוכרין אותו ואין ממשכנין אותו ואין מחליפין אותו ואין מרהינין אותו.
הלכה יח

70 כיצד אין ממשכנין אותו לא יכנס לביתו וימשכנו מע"ש שלו, עבר ומשכנו מוציאין אותו מידו, כיצד אין מרהינין אותו, לא יאמר לו הא לך מעשר זה ויהיה בידך ותן לי עליו מעות, כיצד אין מחליפין אותו לא יאמר לו הא לך יין מעשר ותן לי שמן מעשר, אבל אומר לו הא לך יין שאין לי שמן ואם רצה חברו ליתן לו שמן מותר שהרי לא החליף עמו אלא הודיעו שאין לו ואם רצה הלה ליתן יתן.

ספר החילוקים בין בני מזרח ומערב סימן סז
א"מ שוקלין בשר במועד, ובני א"י אפילו לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים אסור, >מן הדא : אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר<

- 75 רא"ש מסכת ביצה פרק ג
אמר רב יהודה אמר שמואל טבח אומן אסור לשקול בשר ביד. פירש רש"י שלוקח הבשר בידו אחת והמשקל בידו אחרת ומכיון המשקל. משמע דוקא בכה"ג אסור שדומה לכף מאזנים. אבל אם יודע לכיון המשקל בידו אחת מותר. ולא נראה דא"כ הוה ליה למימר אבל שוקל בידו אחת ומניח. ואם היה טבח אומן לא ישקול בידו מפני שיידו כמשקל אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה.
- 80 משנה מסכת שבת פרק כג משנה ב
מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב ומפיס עם בניו ועם בני ביתו על השלחן ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד קטנה משום קוביא ומטילין חלשים על הקדשים ביום טוב אבל לא על המנות:
- 85 תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמט עמוד ב
מטילין חלשין על וכו'. מאי אבל לא על המנות? אמר רבי יעקב בריה דבת יעקב: אבל לא על המנות של חול ביום טוב. פשיטא! מהו דתימא: הואיל וכתוב ועמך כמריבי כהן - אפילו מנות דחול נמי - קא משמע לן.
- 90 רא"ש מסכת שבת דף קמט עמוד ב
של חול - של קדשים של אתמול.
כמריבי כהן - ככהנים אלו, שהם בעלי מריבה.
אפילו דחול נמי - לישתרי להו להפיס ביום טוב, כי היכי דלא לינצו.
- 95 פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבת פרק כג משנה ב
וחלשים, מין ממיני הפייסות, שהיו מביאין דברים שונים זה מזה בצורתן כמנין האנשים, וקובע כל אחד לעצמו דבר אחד מאותן הדברים, ומוסרין לאדם שאינו יודע מה שהסכימו ביניהם, והוא נותן כל דבר מאותן הדברים על כל חלק מחלקי הקדשים. והותר זה ביום טוב לפי שיש מצוה בהשתדלות באכילתן ובזכיה בחלק הגדול. ואמרו אבל לא על המנות ר"ל מנות של חולין שאין מגרילין עליהן ביום טוב. ומלת חלשים, עברית, חולש על גוים.
- 100 רמב"ם הלכות יום טוב פרק ד
הלכה יט
דברים רבים אסרו ביום טוב משום גזירת מקח וממכר, כיצד אין פוסקים דמים לכתחלה על הבהמה ביום טוב אלא מביא שתי בהמות שוות זו לזו ושוחטין אחת מהן ומחלקין ביניהן ולמחר יודעין כמה דמי השנייה וכל אחד ואחד נותן דמי חלקו, וכשהן מחלקין ביניהן לא יאמר זה אני בסלע ואתה בשנים שאין מזכירין שום דמים אלא זה נוטל שלישי וזה רביעי.
הלכה כ
- 105 כשהן מחלקין לא ישקלו במאזנים שאין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר, אפילו ליתן בו בשר לשמרו מן העכברים אסור אם היו המאזנים תלויין מפני שנראה כשוקל בכף מאזנים, וטבח אומן אסור לשקול בידו, ואסור לשקול בכלי מלא מים, ואין מטילין חלשים על המנות, אבל מטילין חלשים על בשר הקדשים ביום טוב כדי לחבב את המצוה. +השגת הראב"ד/ ואין מטילין חלשים על המנות. א"א בגמרא (שבת קמט) מפרש מטילין חלשים על הקדשים של יום טוב ביום טוב אבל לא על המנות של חול ביום טוב ואפילו קדשים אבל עם בניו ועם בני ביתו מותר ואפילו מנה גדולה כנגד מנה קטנה. +
- 110